

BESCHERMDE PLANTEN IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Daslook (*Allium ursinum*)

Als het bos eind april, begin mei begint te ruiken naar uw favoriete knoflookgerecht, dan kunt u er donder op zeggen dat de daslook in bloei staat!

Daslook is een winterharde kruidachtige plant met witte bloemen. In de lente koloniseert de plant massaal schaduwrijke bosgronden en vochtige boshellingen. Daslook wordt aangetroffen in bijna heel West- en Centraal-Europa, met uitzondering van het middellands zeegebied. In het noorden treft u deze plant aan tot in het zuiden van Scandinavië en de Baltische staten, in het oosten tot in Europees Rusland. Daslook komt ook voor in de Kaukasus en in Klein-Azië.

Tegenwoordig wordt deze plant steeds vaker gebruikt in de keuken. Toch is het goed om te weten dat daslook beschermd is in de groene ruimten en de Natura 2000-gebieden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Laat het u echter niet weerhouden om deze plant in uw tuin of moestuin te planten voor culinaire doeleinden.

DASLOOK HERKENNEN

Daslookkolonies kunnen indrukwekkende proporties aannemen. Het is een bolgewas dat 20 tot 50 cm groot kan worden. Haar stervormige bloemen zijn van het zuiverste wit. De bloemen zijn tweeslachtig (beide geslachten zijn aanwezig op dezelfde bloem). De bloemen verschijnen aan het uiteinde van een lange steel (stengel) en ontwikkelen zes bloemblaadjes. Ze groeien in schermvorm en dragen de zaadjes.

© CC – KU Leuven

© CC – Rob Hille

Elke stengel van de daslook ontwikkelt twee tot drie lange en brede eenjarige bladeren met een felgroene kleur. Het zijn volle, eenvoudige bladeren die wat lijken op het blad van het lelietje-van-dalen. Hoewel ze in bosjes groeien, komen de bladeren individueel uit de grond.

Vóór de bloei wordt de plant weleens verward met de herfsttijloos, het lelietje-van-dalen en de gevlekte aronskelk, wat stuk voor stuk erg giftige planten zijn! Haar kenmerkende geur verradt haar gelukkig: de bladeren ruiken bij het fijnwrijven sterk naar look. De eerste blaadjes verschijnen op het einde van de winter, in de loop van de maand maart. De plant komt tot bloei tussen april en juni.

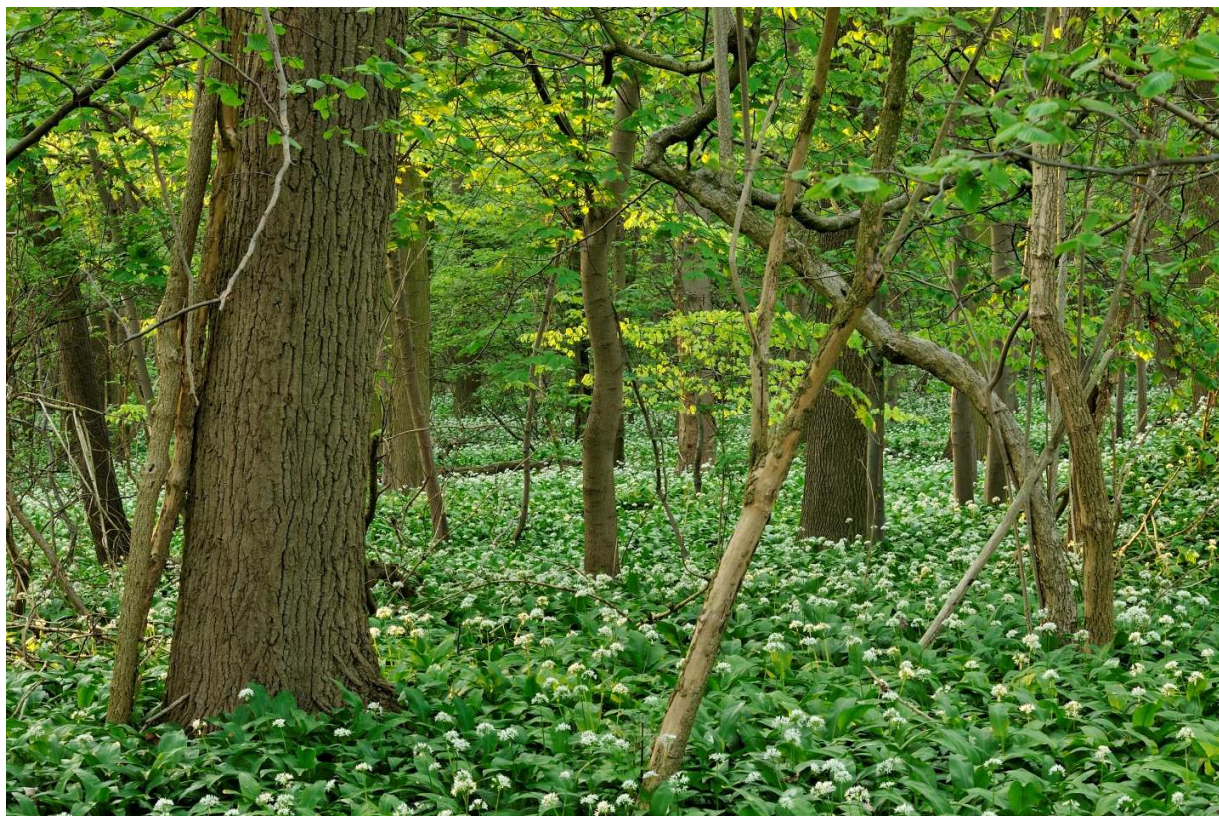
VOORTPLANTINGSWIJZE

De bestuiving gebeurt door kevers, vliegen, bijen en vlinders. Daslook vermeerdt zich door zaden en door knoldeling. De zaden worden ook meegevoerd door mieren, wat leidt tot tal van spontane zaailingen. Dit verklaart ook de omvang van de kolonies.

U kunt daslook gemakkelijk in uw tuin planten, weliswaar op een schaduwrijke en niet te droge plaats.

IN WELK MILIEU GEDIJT HIJ?

Daslook is een plant met een voorliefde voor oude loofbossen. Zij vormt een weelderige ondergroei en verspreidt een sterke lookgeur.

Tapijt van daslook in de kruidlaag – Laerbeekbos - © F. Demeuse

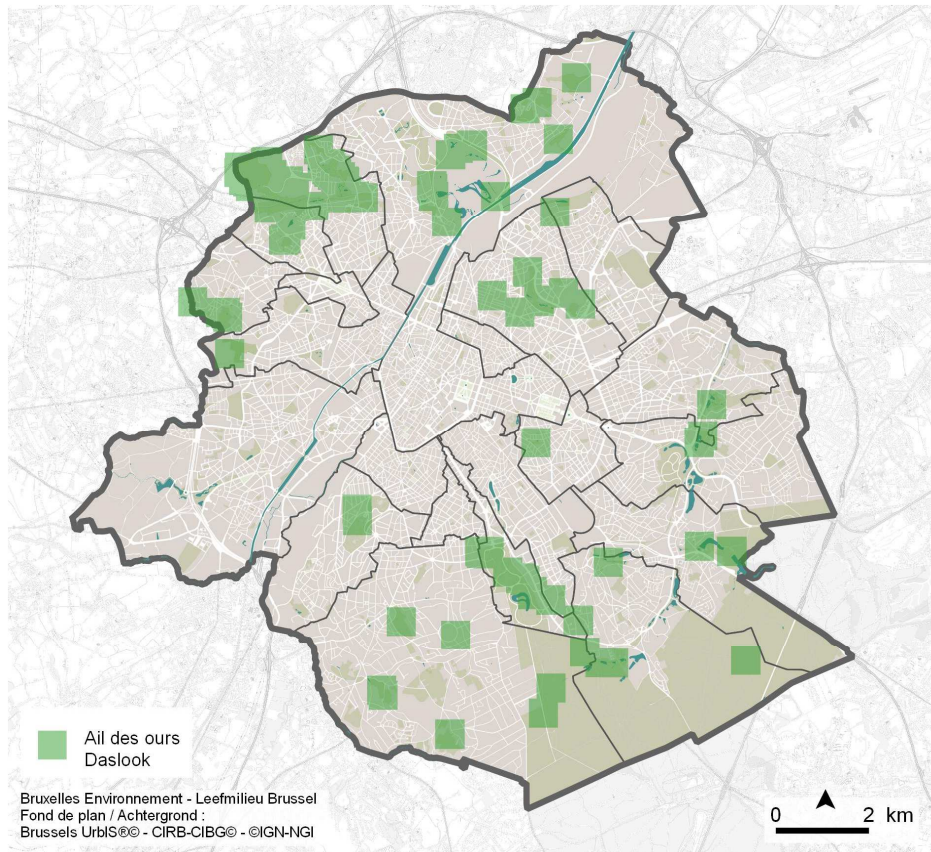
Daslook verkiest een koele, neutrale tot basische leemgrond en is gevoelig voor vertrapping. Oude bossen zijn erg zeldzaam geworden op Europese schaal. Daarom zijn ze meestal opgenomen in het Europese netwerk van beschermde Natura 2000-gebieden.

Daslook verdraagt temperaturen tot -20°C.

VERSPREIDING IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Op sommige plaatsen in Brussel is daslook overvloedig aanwezig. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is immers omgeven door overblijfselen van oude bossen, wat op Belgische schaal een erg zeldzaam milieu is geworden.

De valleien van de Woluwe in het oosten of van de Molenbeek in het noordwesten van Brussel, zijn enkele van de uitverkoren locaties waar daslook groeit. Ook in het Ter Kamerenbos treft u deze plant aan.

ANEKNOTE

Vroeger werd daslook in verband gebracht met witte magie. De plant werd in de zakken van zwangere vrouwen gestoken omdat men dacht dat ze het ongeboren kindje zou beschermen.

De plant dankt zijn soortaanduiding 'ursinum' (= 'van de beren') aan het bijgeloof dat beren na hun winterslaap zich eerst aan deze plant tegoed deden. De Nederlandse naam 'daslook' kan verwijzen naar het feit dat dassen vroeger hun hol maakten onder deze planten.

De Kelten en Germanen kenden de geneeskrachtige werking van daslook al. De plant wordt nog steeds geprezen om haar hoog vitamine C-gehalte en haar bloedzuiverende, antiseptische, antiparasitaire, vermagerende en celgroeistimulerende eigenschappen.

Hoewel zijn geur en smaak planteneters afschrikt, heeft daslook alle eigenschappen van geteelde knoflook in bereidingen en geeft hij een heerlijke toets aan gerechten.

BEHOUD VAN SOORTEN

Europese context

De biodiversiteit in Europa wordt beschermd door twee Europese richtlijnen. Deze bevatten nauwkeurige informatie (lijsten) over de verschillende soorten habitats en soorten die beschermd moeten worden. De lidstaten zijn verplicht om beschermingszones te definiëren. In Europa vormen al deze gebieden samen het Natura 2000-netwerk.

Brusselse context

In maart 2012 keurde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Ordonnantie goed betreffende het natuurbehoud, die de Europese richtlijnen omzet.

Doelstellingen: de bescherming, het beheer en het herstel van wilde flora- en faunapopulaties en hun habitat, maar ook van andere natuurlijke habitats en ecosystemen op het land en in het water. Om deze doelstellingen te bereiken, moeten onder andere verschillende maatregelen worden getroffen voor het behoud en het herstel van de kwaliteit van het leefmilieu.

Leefmilieu Brussel voert een gedifferentieerd beheer, dat een aangepaste interventie in de verschillende natuurlijke milieus beoogt, zodat de fauna en flora zich optimaal kunnen ontwikkelen. Enkele voorbeelden: tweejaarlijks maaien van graslanden en wegranden, aanleg van oevers van vijvers, uitdunnen van bomen (voor meer lichtinval), bannen van pesticiden, enz. Het Zoniënwoud maakt het voorwerp uit van een specifiek beheerplan, dat noodzakelijk is voor het behoud van zijn biodiversiteit.

Bescherming van de soorten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Er bestaan twee types van soortenbescherming :

- bescherming die verband houdt met de biotoop van de soort (in een Natura 2000-gebied) ;
- directe bescherming van de soort, ongeacht de plaats waar ze voorkomt (zelfs in uw tuin).

Wat zijn de gevolgen van het beschermde statuut voor elk van ons ?

Er bestaan strikte maatregelen om de soorten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te beschermen. Het is verboden om :

- deze soorten te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of opzettelijk te vernietigen in hun natuurlijke verspreidingsgebied en in de zones waar ze actieve beschermingsmaatregelen genieten ;
- exemplaren die uit de natuur werden gehaald te bezitten, te transporteren, te verhandelen of te ruilen.

Specifieke bescherming van daslook :

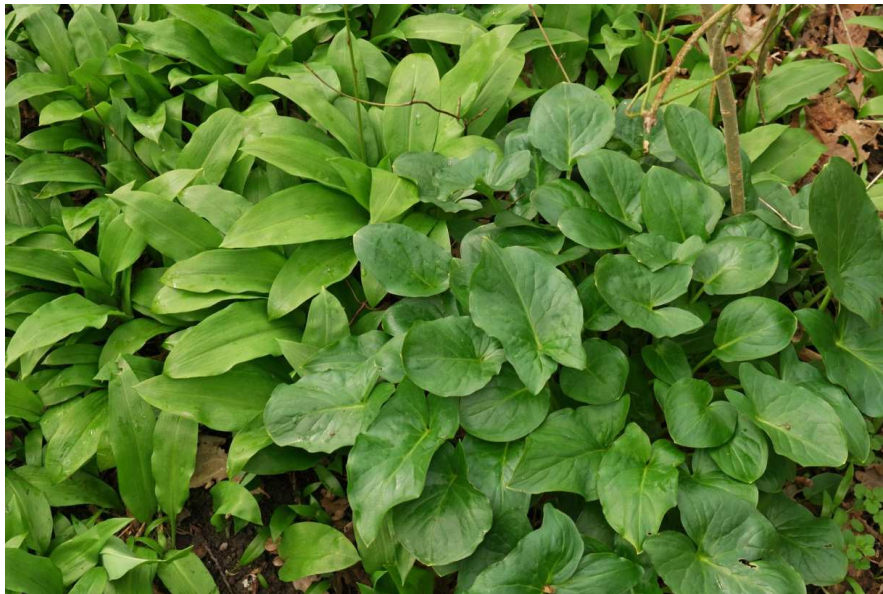
Daslook geniet een strikte, geografisch beperkte bescherming. Het is een kenmerkende plant van de Natura 2000-gebieden "Alluviale bossen" en "Eiken-haagbeukenbossen". We vinden deze habitats in de oude Brusselse bossen, waar daslook graag op hellingen en in valleien groeit.

DASLOOK IN EEN OOGOPSLAG

Familie	Familie van de Liliaceae, Alliaceae
Namen	- Latijnse naam: <i>Allium ursinum</i> . - Ook wilde look of boslook genoemd.
Categorie	- Winterhard, wild en inheems - Honingdragende plant - Kruidachtige plant
Habitat	- Oude loofbossen (eik-beuk). - Ondergroei of langs beken en rivieren.
Bloeiperiode	April-juni
Bloesemkleur	Wit
Dichtheid per m²	Dicht, ongeveer 12 planten
Bodemsamenstelling	- Vochtige, lichte grond, neutraal tot kalkhoudend. - Voorliefde voor leemgronden en kleigronden, humus en potgrond.
Verspreiding	- Via de verspreiding van zaden of door knoldeling. - Opgelet: de plant is tamelijk invasief.
Plantperiode	Doet het uitstekend in de moestuin. Beschut zaaien in februari of maart, of direct in volle grond van mei tot juli.
Ziekten en plagen	- De plant is bestand tegen parasieten en ziekten. - In de moestuin is het opletten geblazen voor de preivlieg of uienvlieg.
Risico's	- Mogelijke verwarring met verschillende dodelijke planten die midden in de kolonie kunnen groeien. - In de moestuin wordt daslook best ver verwijderd van peulvruchten (erwten, bonen...).
Gelijkende soorten	Lelietje-van-dalen (<i>Convallaria majalis</i>), herfsttijloos (<i>Colchicum autumnale</i>) en gevlekte aronskelk (<i>Arum maculatum</i>), alle drie giftig en soms dodelijk.

De blaadjes van het meiklokje (links - © CC Chisloup) en die van de herfsttijloos (rechts - © CC Bdbus), die zeer toxisch zijn, kunnen worden verward met die van daslook.

De blaadje van de gevlekte aronskelk zijn zeer verschillend van die van daslook, maar beide planten komen in dezelfde biotopen voor (© plantis.info)

VOOR MEER INFO

[Natura 2000-gebieden](#)

Europese richtlijnen:

- [De 'Vogelrichtlijn' van 2009](#)
- [De 'Habitatrichtlijn' van 1992](#)

